

Guia d'aprenentatge
*Teatre i expressió corporal per a l'acció
socioeducativa*

(3 ECTS)

Any acadèmic 2011-2012

Semestre: 1r Curs: 3r

Grau en Treball Social

Mòdul G: Espais professionals

Optativa d'itinerari mixt

Grau en Educació Social

Mòdul H: Espais professionals

Optativa d'itinerari mixt

Professor: Josep M. Font

1.- Presentació de l'assignatura

Assignatura optativa de treball corporal i didàctica de la seva expressió.

Pretén donar eines de creixement personal i col·lectiu sempre des del treball indirecte i amb el grup. Aportant recursos pràctics i coneixements metodològics de com realitzar intervencions socioeducatives des de l'expressió corporal, la dramatització i el teatre.

Les sessions de treball són pràctiques i pretén des d'aquesta pràctica construir el marc teòric de desenvolupament dels continguts, l'eix central de treball serà el propi grup.

2.- Competències a desenvolupar

- Saber participar activa y creativament en dinàmiques de grup.
- Desenvolupar un treball creatiu i comunicatiu a partir de l'expressió corporal.
- Conèixer i diferenciar els elements característic y funcional de la metodologia de la pedagogia de l'expressió.
- Aprendre a utilitzar diferents sistemes per a la creació dramàtica en col·lectius socials.
- Saber preparar una unitat didàctica sobre treball d'expressió corporal o joc teatral.
- Aprendre a compartir l'experiència del treball teatral i facilitar l'empatia entre els participants

3.- Continguts

1. Psicopedagogia de l'expressió. Relació subjecte –entorn. Receptivitat, creativitat i expressió.
2. La pedagogia de l'expressió i la intervenció socioeducativa des del treball n+1 i “la mezcla”.
3. Interacció del treball cos-espai-objecte.
4. Treball corporal: joc psicomotriu i expressió corporal.
5. Creació col·lectiva i teatre d'improvisació. El teatre comunitari.
6. Teatre d'imatge i teatre de l'oprimit
7. Organització de tallers i pautes d'intervenció.

4.- Resultats de l'aprenentatge

Al final del procés l'estudiant mostrarà les següents evidències de les competències desenvolupades:

- Serà capaç de treballar i experimentar la potenciació de la concentració, la imaginació, la desinhibició, la diversitat, la seguretat i la comunicació corporal a partir del desenvolupament del hàbit de treballar en equip i expressar-se en públic.
- Tindrà coneixement i destreses sobre els criteris bàsics per a poder orientar un taller d'expressió corporal i teatre.
- Tindrà la vivència pràctica dels mètodes estructurals de la pedagogia de l'expressió, des del treball en grup i des de la motivació indirecte.
- Serà capaç d'estructurar, preparar i avaluar accions d'intervenció socioeducativa des del treball corporal o teatral amb un col·lectiu.
- Tindrà el bagatge pràctic de diferents tècniques i dinàmiques d'expressió corporal i de joc teatral.

5.- Metodologia

5.1.- Activitats del professor:

- Presentar els diferents continguts de la pedagogia de l'expressió.
- Construir un taller pràctic de treball d'expressió corporal i joc teatral on els alumnes puguin descobrir, desenvolupar, valorar, aportar i analitzar aprenentatges col·lectius o individuals.
- Presentar i guiar l'aproximació i coneixement del Teatre comunitari creatiu, el teatre d'imatge i el teatre de l'oprimit
- Orientar la creació d'un portafolis personal de recull, resum, anàlisi i reflexió sobre els continguts de l'assignatura.
- Guiar l'anàlisi de la creació d'un supòsit teòric per a la realització d'un cas pràctic on el mètode d'intervenció socioeducativa amb un col·lectiu giri a l'entorn del treball d'expressió corporal o el joc teatral. (programació de tallers, dinàmiques d'animació, sortides al teatre..)
- Avaluar i orientar la participació activa i reflexiva de l'alumne.
- Aportar articles i bibliografia específica per l'orientació de l'assignatura.

5.2.- Activitats dels estudiants:

- Realització d'un treball pràctic per desenvolupar la potenciació de la concentració, la imaginació, la desinhibició, la diversitat, la seguretat i la comunicació corporal a partir del desenvolupament del hàbit de treballar en equip i expressar-se en públic.
- Analitzar i practicar, personalment i en grup, estratègies i diferents llenguatges expressius implícits en el treball cos- ment-espai.
- Participació en activitats i dinàmiques d'expressió corporal i joc teatral.
- Saber afrontar situacions de seguretat comunicativa i joc col·lectiu.
- Coneixement d' exemples de la bibliografia específica sobre el treball d'expressió corporals i teatral.
- Complementació del treball presencial i pràctic amb la creació d'un portafolis personal de recull i reflexió des dels continguts de l'assignatura.
- Saber desenvolupar unitats didàctiques per a la creació, desenvolupament, avaluació i justificació de processos metodològics d' intervenció socioeducativa des del treball d'expressió corporal i joc teatral.

6.- Bibliografia i recursos

Alfonso, J. (1984). *Expresión y creatividad corporal*. Grup Dissabte.

Aymerich, C. i Aymerich, M.(1967). *L'expressió, mitjà de desenvolupament*. Col·lecció Nadal. Barcelona: Nova Terra.

Aymerich, C. i Aymerich, M.(1985). *Signes de la comunicació*. Col·lecció Proposta. Barcelona: Teide.

Baixas, J. (1966). *Jocs d'expressió*. Col·lecció Esplai núm. 13. Barcelona: Ed. Hogar del Libro.

Beaudot, A. (1980). *La creatividad*. Educación Hoy. Barcelona: Narcea.

Davis, F. (1973). *La comunicación no verbal*. Alianza Edit.

Dobbelaere, G. (1964). *Pedagogia de l'expressió*. Col·lecció Nadal. Barcelona: Nova Terra.

Dobbelaere, G. i Saragousi (1974). *Técnicas de expresión. Técnicas de Animación*. Barcelona: Oidá.

Fantova, F. (1988). *Dinámica de grupos. Talde dinamika*. Bilbao: Ed. Escuela Diocesana de Educadores de Juventud.

Font, A. (1974). *El mim*. Barcelona: Nova Terra.

Laferriere, G. (1993). *La improvisación pedagógica y teatral*. Bilbao: Ega, profesores editores.

Laferriere, G. (1997). *La Pedagogia puesta en escena*. Ciudad Real: Ñaque Editorial.

Laferriere, G. (1997). *Prácticas creativas para una enseñanza dinámica*. Ciudad Real: Ñaque Editorial.

Poulter, C. (2002). *Jugar al juego*. Ciudad Real: Ñaque Editorial.

Santiago, P. *De la expresión corporal a la comunicación interpersonal*. Educación Hoy. Barcelona: Narcea.

6-1Teatre:

Bercebal, F. (1995). *Drama (un estadio intermedio entre juego y teatro)*. Ciudad Real: Ñaque Editorial.

Cervera, J. (1996). *Iniciación al teatro*. Madrid: Ed Bruño.

Boal, A. (2002). *Juegos para actores y no actores: Teatro del Oprimido*. Barcelona: Alba Editorial.

Boal, A. (2004). *El arco iris del deseo: del teatro experimental a la terapia*. Barcelona: Alba Editorial

Fanchete, J. (1975). *Psicodrama y teatro moderno*. Buenos Aires: Ed. La Pléyade.

Mascaró, P. (1998). *Quadern de teatre*. Palma: Ajuntament de Palma.

Motos, T. i Tejedó, F. (1987). *Prácticas de dramatización*. Barcelona: Humanitas.

Raspall, J. *Taller de teatre*. Col·lecció teatre. Barcelona: La Galera.

Rodríguez, A. (1986). *Dramatització activitat lúdica a l'escola*. Barcelona: Dossier Rosa Sensat.

Torras, J. (1987). *Juguem fent teatre*. Barcelona: Ed. Pleniluni.

Úcar, X. (1992). *El teatro en la animación sociocultural*. Madrid: Diagrama.

Vio, K. (1996). *Macht de improvisación*. Ciudad Real: Ñaque Editora.

Creatividad teatral. Alhambra, núm. 11. Ed. Biblioteca de recursos didácticos.

Me gusta hacer teatro. I i II. Ed. Everest.

Teatre joc d'equip. Col·lecció teatre. Barcelona: La Galera.

Teatres d'arreu del món. Barcelona: Cruïlla.

6-2 Contes:

Amades, J. (1982). *Folklore de Catalunya: rondallística, rondalles*. Barcelona: Selecta.

Conebryant, S. (1985). *Com explicar contes*. Col·lecció Nadal. Barcelona: Ed. Llar del Llibre.

Durán, T. i Ventura, N. (1977). *Setzevoltes. Recull de contes per narrar*. Barcelona: Ed. Guix.

Potter, B. (1992). *Contes complets*. Ed. Debate.

Rodari, G. (1982). *Contes per telèfon*. Barcelona: Joventut.

Rodari, G. (2009). *Contes escrits a màquina*. L'Odissea. Barcelona: Empúries.

6-3 Jocs psicomotrius:

Anton, M. (1980). *El joc de sempre*. Col·lecció Jocs dirigits. Barcelona: La Llar del Llibre.

Berandlo, M. (2006). *Manual de Psicomotricidad*. Ed Piràmide.

Boulanger, J. (1982). *Jocs fàcils per infants*. Barcelona: La Llar del Llibre.

Falk, J. (2002). *LÓCZY, educación infantil*. Barcelona: Octaedro.

Motos, T. (1985). *Juegos y experiencias de expresión corporal*. Ed. Humanitas.

Trompitxol. Fitxes de diferents autors. Col·lecció Didàctica, n. 23. Vic: Eumo.

VV.AA. (1988) *Soca-tira. Psicomotricitat, dinàmica i dansa a l'escola*. Col·lecció Punt i seguit. Barcelona: Graó.

7.- Sistema d'avaluació

7.1.- Activitats o instruments d'avaluació

- Quantitat i qualitat de participacions en el treball pràctic d'aula: treball de petit grup i personal.
- Participació activa en la construcció de la memòria col·lectiva de les sessions de treball.
- Treball escrit de creació i redacció d'un portafolis sobre l' assignatura.

- Disseny i creació d'una unitat didàctica sobre la pràctica d'intervenció socioeducativa des del treball corporal, el joc dramàtic o el teatre amb un col·lectiu concret.

7.2.- Criteris d'avaluació

Ponderació: 60% la participació activa i el treball personal en els continguts d'aula i 40% en el treball de creació d'un portafolis i el disseny d'una unitat didàctica d'intervenció.

En relació al treball de creació d'un portafolis sobre l'assignatura: es valorarà la implicació reflexiva amb els continguts, l'anàlisi personalitzat i de grup, la valoració de l'experiència a l'aula i els annexos documental d'aportació pròpia en relació als continguts de l'assignatura

Les pautes d'avaluació de l'assignatura es regiran pels següents criteris:

a) Assistència a classe.

La assignatura és presencial i d'assistència obligatòria.

La no assistència a alguna sessió s'haurà de recuperar amb un treball escrit a acordar amb el professor de l'assignatura, i a lliurar dins del termini també assignat (avaluació alternativa).

La assignatura és presencial i de construcció metodològica durant les sessions, la absència d'assistència a la mateixa impedirà l'avaluació de la part presencial i pràctica de l'assignatura que té una ponderació d'un 60%.

b).Avaluació continua.

Actitud, interès, implicació personal i participació en la matèria. Puntualitat i col·laboració activa.

(Es valora més el procés personal que els resultats artístics)

c).Treballs assignats:

- Treballs puntuals de setmana a setmana. Comentaris de les sessions, materials portafolis.
- Treball escrit globalitzador que cada alumne haurà de desenvolupar dins els criteris i pautes prèviament acordats (treball d'assignatura)

- Portafolis, on es recolliran els resums amb els continguts de les sessions, metodologies emprades i valoracions/comentari/reflexió.

L'estructura del Portafolis a de comporta el recull de:

-Resums de les sessions: continguts, dinàmiques-exercicis, metodologies.

-Reflexions – comentaris.

-Aportacions: Complementació de temes, idees, annexes...

Així com el treball globalització de disseny i creació d'un cas pràctic d'intervenció socioeducativa des del treball d'expressió corporal, la dramatització o el teatre. Que ha de definir: L'entorn social, el lloc, el grup humà, i donar respostes a les preguntes: QUÈ, COM, QUAN i PERQUÈ de l'experiència que es proposa, i les pautes d'avaluació o seguiment.

Nota:

Els treballs d'assignatura s'hauran de lliurar en la data prevista que es donarà el primer dia de classe.